

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОНАННЯ СТУДЕНТАМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН З КОНСТРУЮВАННЯ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

В статті розглядається питання організації та методичних особливостей виконання студентами самостійної роботи, які навчаються за спеціалізацією конструювання та моделювання одягу. Ключові слова: самостійна робота студентів, творча проектно-художня діяльність.

Згідно Закону України «Про вищу освіту» найважливішим завданням сучасного вищого навчального закладу визначає забезпечення і озброєння студентів продуктивними способами здобувати та застосовувати на практиці наукові знання у сфері своєї майбутньої професійної діяльності, на основі яких вони зможуть обґрунтовувати власні пізнавальні дії, узагальнювати і переносити у нові умови способи навчально-пізнавальної і творчої діяльності. Це завдання передбачає зміну ролі самих суб'єктів навчального процесу у способах отримання знань, формуванні умінь та навичок і вимагає

12

створення умов для розвитку особистості через вироблення ціннісних орієнтирів, мотиваційних установок, необхідних для професійної мобільності, самопізнання через рефлексію, самовдосконалення, самоосвіту. Виходячи з цього майбутній учитель технологій повинен уміти: самостійно здобувати необхідні знання, уміло застосовувати їх на практиці для розв'язання різноманітних соціальних і навчальних проблем, гнучко пристосовуючись до ситуацій, що постійно змінюються; бачити труднощі, що виникають в реальних освітніх процесах і знаходити шляхи їх раціонального подолання, використовуючи сучасні технології; чітко усвідомлювати, де і яким чином знання, що здобуваються ним, можуть бути використані; працювати з сучасними інформаційними джерелами; генерувати нові ідеї, творчо мислити; самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, підвищенням культурного рівня [1]. У працях вітчизняних і зарубіжних учених висвітлено різні сторони проблеми самостійної навчальної роботи, у яких: наголошується на ролі викладача в організації самостійної навчальної діяльності студентів (Л.Я.Зоріна, Л.В.Кондрашова, М.М.Скаткін, В.О.Сластьонін та ін.); самостійна робота розглядається як один з ефективних методів підвищення пізнавальної активності (А.М.Алексюк, Б.П.Єсіпов, В.А.Козаков та ін.); самостійна робота розглядається як метод навчання (Ю.К.Бабанський, М.І.Дяченко, Л.А.Кандибович, І.Я.Лернер та ін.). Реалізацію змісту цих завдань більшість вчених і практиків пов'язують зі зміною ролі самостійної роботи у процесі навчання і професійної підготовки, її змістовним, організаційним та методичним вдосконаленням. Згідно вимог навчального навантаження в вищій школі 50-70% навчального часу відводиться на самостійне опанування студентами інформаційної ємності змісту дисципліни. Самостійна робота завершує виконання завдань усіх видів навчальної роботи, а саме лекційних, практичних та семінарських. Знання, які не підкріплені самостійною творчою діяльністю, не можуть стати справжнім професійним надбанням особистості. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок,

але і як риси характеру , які відіграють істотну роль у структурі особистості сучасного фахівця вищої кваліфікації . Самостійна робота включає відтворюючі й творчі процеси в діяльності студента . При підготовці студентів за спеціалізацією конструювання та моделювання одягу можуть бути задіяні такі рівні самостійної діяльності : 1. Репродуктивний (тренувальний) рівень . 2. Реконструктивний рівень . 3. Творчий , пошуковий . 1. Тренувальні самостійні роботи виконуються за зразком : рішення завдань , заповнення таблиць , схем та ін . Пізнавальна діяльність студента

13

виявляється в пізнаванні , осмисленні , запам'ятовуванні . Мета такого роду робіт – закріплення знань , формування умінь , навичок професійного спрямовування . 2. Реконструктивні самостійні роботи . У ході таких робіт відбувається перебудова рішень , складання плану , тез , анотування . На цьому рівні можуть виконуватися реферати , особливо , на початковому етапі підготовки студентів до проектно - художньої діяльності . 3. Творча самостійна робота вимагає аналізу проблемної ситуації , одержання нової інформації . Студент повинен самостійно зробити вибір засобів і методів рішення творчого завдання , це (учбово -дослідницькі завдання , творчі проектно -художні роботи , курсові й дипломні проекти)[2]. Наприклад під час вивчення дисципліни « Технічне моделювання та художнє оформлення одягу » студентам пропонується виконувати ряд поступово ускладнюючих творчих завдань . 1. Завдання , що спрямовані на ознайомлення із додатковим матеріалом . Прикладами даного типу завдань є проблемні завдання тем : виготовити колаж на тему «Декор в одязі » , виконати письмовий звіт на тему «Декор та художнє оформлення одягу » , виготовити колаж на тему «Колорит в одязі » , виконати письмовий звіт за темою «Колір та колорит як елемент знакової системи костюма » . Ці , завдання вимагають додаткового ознайомлення із спеціальною літературою , виконання копій та художніх ескізних розробок , написання рефератів . Завдання можуть трактуватися як випереджувальні завдання дослідницького типу у випадку їх індивідуального виконання студентами із високим рівнем самостійних навчальних здібностей . 2. Завдання на закріплення набутих знань . Ці завдання орієнтовані на систематизацію певних блоків навчальної інформації та передбачають елементи дослідництва . Тому цю групу складають завдання переважно аналітичного змісту , наприклад – Виконати аналіз теми «Масштаб і масштабність в композиції одягу » . Розробити колекцію одягу . Більшість самостійних тематичних завдань даної дисципліни потребують певного рівня узагальнення спеціальних знань та перенесення їх , як результат у ескізування художніх образів майбутніх моделей одягу . 3. Завдання на використання набутих знань у процесі виконання креативно -розвиваючих завдань . Даний тип складає переважну більшість завдань дисципліни «Технічне моделювання та художнє оформлення одягу » . Прикладом може бути виконання практичної роботи з композиційного формоутворення одягу та , як продовження цієї роботи самостійне опрацювання додаткової інформації та виконання ескізної розробки колекцій моделей одягу за різними ідейними напрямками . Таким чином відбувається поєднання двох видів діяльності – аудиторної та самостійної творчо -пошукової діяльності студентів .

14

4. Завдання , що спонукають до творчого самовираження . До цієї групи належать завдання різних напрямків : творчо -професійні , та винахідницькі завдання , наприклад : «Розробити колекцію моделей жіночого одягу методом комбінаторики » , «Розробити творчий ескіз моделі чоловічого виробу в стилі «тінейджер » та виконати технічне моделювання » , «Розробити колекцію моделей адресного призначення » та ін . Отже основна мета самостійного виконання поступово ускладнюючих завдань – збудження творчої активності , стимулювання уяви та фантазії , творче застосування набутих знань , які сприяють розвитку креативних якостей особистості . Слід зазначити, що зміст самостійної роботи має бути розширеним за виконанням конкретних вправ і повинен включати обов 'язкове осмислення навчального матеріалу . Крім академічних завдань , самостійна діяльність студента включає розширене вивчення професійної літератури , роботу з комп 'ютером , відвідування музеїв та виставок , творче спілкування з професіоналами напрямку конструювання та моделювання одягу . Організація самостійної роботи студентів передбачає різні форми педагогічного керівництва : позитивну мотивацію виконання творчих самостійних завдань ; попередню актуалізацію опорних знань ; інструктивні дії ; опосередковану допомогу (видання планів , пам 'яток , схем , контрольних питань) ; модульний контроль та оцінку результатів [3]. Таким чином в процесі вивчення дисципліни «Технічне моделювання та художнє оформлення одягу » самостійна робота студентів сприяє : закріпленню , систематизації та розширенню композиційних та проектно -художніх знань ; формуванню вмінь і навичок самостійної дослідницької роботи ; розвитку творчих проектно - художніх здібностей , навичок самостійної винахідницької діяльності ; дослідженню процесу особливостей дизайнерської творчості ; визначенню професійних орієнтирів та критеріїв саморозвитку .

ЛІТЕРАТУРА : 1. Жарова Л. В. Организация самостоятельной учебно -познавательной деятельности учащихся . - Л.: Изд -во ЛГПИ , 1986.- 79 с. 2. Козаков В.А.

Самостоятельная работа студентов и ее информационно -методическое обеспечение : Уч . пособие . - К.: Вища школа , 1990.-248 с. 3. Педагогика : педагогические теории , системы , технологии : Учеб . для студ . педвузов ; Под ред . С.А.Смирнова . - М.